

El Govern avança en la política de retirada de l'amiant a Catalunya

Catalunya | 22-01-2024 | 07:48



Operari retirant fibrociment d'una coberta / Generalitat de Catalunya

El 2023 el Govern de la Generalitat va aprovar el Pla nacional per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya 2023-2032. D'aquesta manera, l'executiu català prenia com a referència les recomanacions de la Unió Europea de retirar aquest material en tots els edificis públics abans del 2028 i en el conjunt del territori abans del 2032. 'Erradicar l'amiant és un repte de país i una prioritat del Govern', va afirmar el president de la Generalitat, Pere Aragonès, durant la presentació dels ajuts per a la retirada de residus de materials d'aïllament i de construcció amb amiant, el març de l'any passat.

L'amiant no es pot comercialitzar a l'Estat espanyol des del 2002, però segons alguns estudis encara quedarien 4 milions de tones d'amiant a Catalunya. El repte és majúscul, tot i que ja s'han fet i se segueixen fent moltes passes endavant.

El 2019 es va crear la Comissió per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya (CEAC), constituïda principalment pels departaments de l'Administració de la Generalitat més directament afectats. En aquesta legislatura, el Govern ha incorporat a la Comissió a representants dels governs locals (diputacions, Ajuntament de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona), organitzacions sindicals i empresarials (CCOO, UGT, Foment i PIMEC) i entitats del tercer sector, com federacions veïnals i associacions d'afectats per l'amiant.

Segons alguns estudis, encara quedarien 4 milions de tones d'amiant a Catalunya

La Comissió havia d'abordar la problemàtica al voltant de l'amiant des d'un espai de treball interdepartamental, i havia de definir i prioritzar les actuacions a fer per eliminar aquest material a

Catalunya i per tractar els seus efectes sobre les persones i el medi ambient.

Accions desplegades per assolir el compromís cap a l'amiant zero a Catalunya

Aquestes actuacions s'han concretat al Pla nacional per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya. El Pla s'organitza en quatre grans blocs: la identificació i localització de l'amiant, les actuacions per retirar-lo, la prevenció dels efectes sobre la salut i l'impuls d'un nou marc normatiu català i estatal que permeti assolir els objectius previstos. A hores d'ara, ja s'han dut a terme moltes actuacions rellevants i d'altres es troben molt avançades.

En efecte, d'una banda, s'ha encarregat a l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) la detecció de les cobertes amb fibrociment de tot el territori. Aquest projecte s'ha dut a terme durant dos anys, tot conjugant els vols de reconeixement fets amb els mitjans aeris de l'ICGC amb imatges de satèl·lit d'alta resolució i l'ús de la intel·ligència artificial, actuació que aviat permetrà presentar un mapa detallat d'aquestes cobertes i de les zones amb una major concentració d'amiant. Aquest mapa constituirà un instrument essencial per establir les prioritats de retirada i permetrà que tots els municipis catalans disposin del seu propi cens de cobertes amb amiant. Posteriorment, es completarà el cens amb altres ubicacions de l'amiant, com baixants, canonades soterrades, materials d'ús industrial, etc.

En paral·lel, s'ha constituït per llei el Fons per a l'erradicació de l'amiant i dels materials que contenen amiant (MCA), per tal de donar continuïtat als ajuts que atorga regularment la Generalitat de Catalunya per fomentar la retirada de l'amiant. Aquests ajuts, a càrrec de l'Agència de Residus de Catalunya, han assolit un import màxim el 2023, amb una dotació de 50 milions d'euros, que subvencionava especialment la retirada d'amiant i la instal·lació damunt les noves cobertes d'autoconsum fotovoltaic.

També cal destacar, en l'àmbit normatiu, l'impuls per l'aprovació de la Llei per a la gestió i la retirada de l'amiant de Catalunya, que ha de dotar d'un marc legal i reforçar les actuacions previstes al Pla nacional. Aquesta Llei es troba actualment en fase d'informació pública i audiència, i es preveu que es pugui començar a debatre en poques setmanes al Parlament de Catalunya.

A més, s'han habilitat diferents vies per donar suport i assessorar els municipis de Catalunya en la retirada de l'amiant, a banda de programar de manera regular cursos de formació sobre amiant destinat al personal d'ajuntaments, diputacions i consells comarcals.

Finalment, també s'ha creat el portal web amiant.gencat.cat com a punt central d'informació especialitzada sobre l'amiant, tant amb informació tècnica i recursos per a professionals com amb informació de caràcter més general per a la ciutadania.

Un material perillós

L'amiant és un mineral que està compost de fibres molt resistents a la fricció, als productes químics i a la calor, i que es troba de manera abundant a la natura.

Entre els anys 50 i 90 es va fer servir en grans quantitats en materials com el fibrociment (ciment al qual se li afegien fibres d'amiant), que tenia molt bones propietats aïllants i de durabilitat a un baix cost. També es coneix com a 'uralita', ja que era el principal nom comercial.

Es pot trobar, principalment, a plaques ondulades a les cobertes, però també en forma de baixants, dipòsits d'aigua, canonades, jardineres, o com a protecció ignífuga per a columnes metàl·liques, entre d'altres.

Si els materials que contenen amiant es troben en mal estat o es manipulen poden desprendre fibres. L'exposició a aquestes es produeix a través de les vies respiratòries, cosa que pot esdevenir un risc per a la salut, en afectar els pulmons i la pleura, i provocar malalties com asbestosi, mesotelioma i determinats tipus de càncer. El desenvolupament d'una malaltia depèn tant del tipus i característiques de les fibres, com de la intensitat i la durada de l'exposició, així com de les característiques individuals de la persona.

És per totes aquestes raons que la Generalitat de Catalunya impulsa la gestió i retirada de l'amiant al país, per evitar el risc laboral, mediambiental i de salut que suposa.

Autor: Redacció